

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПРАКТИЧНОЇ АНДРАГОГІКИ

Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії/PhD)

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 01 від “28” серпня 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи практичної андрагогіки
Викладач	д.пед.наук, проф. Стинська Вікторія Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380956827858
E-mail викладача	viktoria.stynska@pnu.edu.ua
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	https://www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення курсу «Основи практичної андрагогіки» є закономірності, принципи організації навчання, освіти дорослих, що передбачає визначення цілей, завдань, змісту, методів, форм, засобів залучення дорослого до оволодіння соціальним досвідом людства, його культурними цінностями, створення для цього оптимальних умов з метою забезпечення його потреб і потреб суспільства, а також моніторинг результативності цього процесу та його корегування в разі необхідності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомлення майбутніх педагогічних працівників/викладачів ЗВО зі специфічними закономірностями засвоєння знань і вмінь різновіковими суб'єктами у процесі освітньої діяльності та особливостями професійної діяльності педагогічного працівника в контексті освіти дорослих в умовах сучасного суспільства.

Завдання курсу:

- осмислення предмету, об'єкту андрагогіки, ролі освіти в житті та діяльності дорослої людини;
- прогнозування розвитку освіти дорослих як загальноцивілізаційного процесу;
- вивчення становлення і розвитку освіти дорослих у світі і в Україні;
- розробка, опис і систематизація понятійного апарату для системи освіти дорослих;
- розвиток активної позиції дорослого в процесі освіти; розвиток соціально-економічних передумов професійної і неформальної освіти безробітних, людей похилого віку, осіб із інвалідністю, пенсіонерів, інших соціально-вразливих категорій населення;
- підготовка до взаємодії з учасниками освітнього процесу і соціальними партнерами, базуючись на толерантному сприйняттю їх соціальних, етноконфесійних і культурних відмінностей.

Компетентності

Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і вдосконалення нових цілісних знань та фахової практики.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями. ЗК 2. Здатність до розуміння предметної галузі, професійної діяльності зі спеціальності, генерування нових ідей при розв'язанні дослідницьких завдань. ЗК 4. Здатність планувати і здійснювати дослідницьку й інноваційну діяльність, вирішувати науково-дослідницькі проблеми. ЗК 5. Здатність розробляти наукові проекти і керувати ними.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК 1. Володіння знаннями у сфері освіти/педагогіки, зокрема про її основні концепції, методики, технології; розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань про систему освіти; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.</p> <p>СК 3. Здатність до застосування новітніх теорій, технологій і методів науково-педагогічного дослідження для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти/педагогіки.</p> <p>СК 4. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний і емпіричний аналіз проблем психолого-педагогічних наук, оцінювати та забезпечувати якість наукових досліджень.</p> <p>СК 5. Здатність ініціювати, розробляти і реалізувати комплексні та дотичні міждисциплінарні проекти у галузі освіти/педагогіки.</p> <p>СК 8. Здатність до професійного самовдосконалення.</p>
---	---

Програмні результати	<p>ПРН 1. Здатність забезпечити концептуальні та методологічні знання в галузі освіти/педагогіки і на дотичних міждисциплінарних напрямках, володіти спеціалізованими вміннями/навичками, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності.</p> <p>ПРН 2. Здатність поглиблювати, переоцінювати існуючі знання, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей.</p> <p>ПРН 6. Уміти розробляти комплексні наукові проекти у галузі освіти/педагогіки та кваліфіковано реалізувати їх.</p> <p>ПРН 7. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів за допомогою сучасних інструментів і технологій пошуку, спеціалізованих баз даних та інформаційних систем.</p> <p>ПРН 8. Прагнути до безперервного саморозвитку і самовдосконалення; кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях; володіти здатністю до презентації наукового доробку в галузі освіти/педагогіки.</p>
-----------------------------	---

4. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні заняття	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
III	Освітні/педагогічні науки	II	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Заняття	Самостійна робота

Змістовий модуль 1. Андрагогіка в системі сучасного людинознавства. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання.

Тема 1. Концептуальні основи нової парадигми освіти. Предмет, завдання та особливості андрагогічної науки	2	2	2
Тема 2. Місце андрагогіки в системі сучасного людинознавства. Становлення, етапи та шляхи розвитку андрагогіки		2	2
Тема 3. Неперервна освіта як нова концепція «освіти впродовж життя». Роль освіти дорослого населення в сучасній соціально-економічній ситуації України.	2	2	2
Тема 4. Дорослість як етап життєвого циклу людини. Основні психофізичні закономірності розвитку дорослих, кризи та кризові ситуації дорослої людини.	2	2	2
Тема 5. Теорія і практика взаємодії в освіті дорослих. Синергічна парадигма освіти.		2	2
Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти освіти різних категорій дорослих			
Тема 6. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку. Розвиток особистісних ресурсів дорослих учнів/слухачів	2	2	2
Тема 7. Методи, форми і засоби андрагогічного навчання. Інформаційно-комунікативні технології і освітні системи для різних категорій дорослих	2	2	2
Тема 8. Планування, створення сприятливих умов, реалізація та оцінювання процесу навчання дорослих.		2	2
Тема 9. Дистанційне навчання в системі навчання дорослих. Цифрова освіта для дорослих		2	2
Тема 10. Освіта як чинник соціального захисту дорослих, які перебувають у складних життєвих ситуаціях. Надання освітніх послуг соціально незахищеним категоріям дорослих	2		2
ЗАГАЛОМ	12	18	60

5. Система оцінювання навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів			
	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			Іспит	Залік
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D		
	50 – 59	E	задовільно	
	26 – 49	FX	незадовільно	не зараховано
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проектних робіт.			
Практичні заняття	50 балів			
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів впродовж практичних занять (письмові роботи, усні відповіді)			

Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форма здачі: тестовий контроль (50 балів)
6. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи	Порядок та організація контролю знань аспірантів визначається Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf .
Академічна доброчесність	Загальні морально-етичні принципи та правила по-ведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті, визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf . Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf .
Відвідування занять	Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf . Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf .

Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11.2022 р.) (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf/)

7. Рекомендована література

Базова

1. Боярська-Хоменко А.В. Освіта дорослих в країнах Центральної та Східної Європи: ретроспективний аналіз: монографія. Харків: ХНПУ, Мітра, 2019. 376 с.
2. Десятов Т. Андрагогіка: теорія, досвід, перспективи: навч. посіб. для студентів ЗВО пед. спеціальностей / Т. Десятов, І. Лещенко. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2022. 164 с.
3. Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії і перспективи: збірник наукових статей / кол. авторів; за ред. Кременя В.Г., Ничкало Н.Г.; укл. Аніщенко О.В., Лук'янова Л.Б. Київ: Знання України, 2018. 616 с.
4. Концепція освіти дорослих в Україні /Укл.: Лук'янова Л.Б. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. 24 с
5. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід: Українська Асоціація освіти дорослих. Київ, Україна: ТОВ «ДКСЦентр», 2017. 147 с.
6. Освіта дорослих у перспективі змін: інновації, технології, прогнози: колективна монографія /За ред. А.Василюк, А.Стоговського. Ніжин: В-ць ПП Лисенко М.М., 2017. 248с.
7. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти: монографія / керівн. авт. кол. Н.В.Гузій; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П.Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2018. 516 с.
8. Технології професійного розвитку педагогів в умовах формальної і неформальної освіти: практичний посібник / М.П.Вовк, Г.І.Сотська, Н.О.Філіпчук, Ю.В.Грищенко, С.О.Соломаха, Л.Ю.Султанова, Н.С.Гомеля. Київ: Талком, 2019. 320 с.
9. Якою має бути політика навчання дорослих в Україні? Аналітичний звіт / Р.Колишко, О.Лазоренко. Київ: Проект «Громадянська синергія», 2018. 52 с.

Додаткова

1. Архипова С.П. Соціальна андрагогіка: Навчально-методичний посібник. Черкаси, 2018. 65с.
2. Дем'яненко Н. Освіта дорослих: світові тенденції другої половини ХХ- початку ХХІ ст. Педагогічні науки : збірник наукових праць / ред.кол.: М. Степаненко (гол. ред.) та ін. Полтава, 2011. Вип. 2. С. 39-44.
3. Йохансен Б. Нові навички лідера – Київ: Network TwentyOne Ukraine, 2018, 160 с.
4. Боярська-Хоменко А.В. Розвиток питань освіти у педагогічній думці. URL: www.ps.journal.kspu.edu2. Гриневич Л. Концептуальні засади формування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/>
5. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Ключові новації в освіті. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/BOOKLETTE_INFO-ZAKON-2018_PRESS.pdf
7. Концептуальні засади розвитку освіти дорослих. URL: <https://cutt.ly/NmXAiAx>

8. Лазоренко О., Колишко Р. Навчання дорослих в Україні. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/>
9. Ноулз М.Ш. Андрагогіка: принципи практичного навчання для дорослих. URL: <http://www.elitarium.ru/>
10. Орлова О.А. Андрагогічні засади оновлення підготовки вчителів у системі післядипломної освіти. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/>
11. Проект Закону України «Про освіту дорослих». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-zakonu-ukrayini-pro-osvitu-doroslih>

Викладач:

професор кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика

Вікторія СТИНСЬКА